

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فسا
دانشکده پزشکی

پایان نامه برای اخذ درجه دکترای پزشکی عمومی

عنوان :

بررسی استفاده از طب مکمل و جایگزین در بیماران مبتلا به اختلالات

تیروئیدی در زمستان ۱۳۹۷

استاد راهنما :

دکتر محمد هاشم هاشم پور

استاد راهنمای دوم :

دکتر مصباح شمس

استاد مشاور:

دکتر عزیزاله دهقان

نگارش :

مرجان محمودی

شماره پایان نامه: ۹۰۰۳

تیرماه ۱۳۹۸

چکیده:

بررسی استفاده از طب مکمل و جایگزین در بیماران مبتلا به اختلالات تیروئیدی در زمستان ۱۳۹۷

مقدمه: طب مکمل و جایگزین به واسطه کل نگر بودن و تامین نیازهای پاسخ داده نشده بیماران در پزشکی رایج، مورد اقبال است و تکمیل کننده ی درمان های طبی مرسوم می باشد. لذا این مطالعه با هدف بررسی استفاده از طب مکمل و جایگزین در بیماران مبتلا به اختلالات تیروئیدی در زمستان ۱۳۹۷ انجام گرفت.

روش کار: مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی - تحلیلی از نوع مقطعی بود که روی ۳۴۳ نفر بیمار مبتلا به اختلالات تیروئیدی مراجعه کننده به درمانگاه های اختلالات غدد درون ریز شهرستان شیراز اجرا گردید. جهت جمع آوری داده ها از پرسشنامه خود اظهاری مربوط به استفاده از طب مکمل - جایگزین (سنتی) استفاده شده است. این پرسشنامه حاوی اطلاعاتی شامل اطلاعات دموگرافیک (سن، جنس، سطح تحصیلات، میزان درآمد خانوار، تعداد افراد خانواده و محل سکونت، مدت تشخیص بیماری، وضعیت تاهل، توالی مراجعه به پزشک عمومی و متخصص، سایر بیماری های مزمنی که فرد درگیر است)، نحوه ی آشنایی با طب سنتی، شیوه ها و روش های مختلف استفاده از طب سنتی، داروهای مورد استفاده در طول مدت بیماری و سنجش تاثیر آنها از نظر خود بیمار، داروهای سنتی مورد استفاده بیمار و نظر وی در مورد تاثیر آنها بود. داده ها توسط نرم افزار SPSS ویرایش ۲۲ و آزمونهای آماری توصیفی، کای اسکوئر و رگرسیون لجستیک تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: میانگین سنی بیماران $43/93 \pm 14/027$ سال و اکثر آنها (۸۷/۲ درصد) زن و محل تولد اکثر آنها (۶۲/۷ درصد) مرکز استان بود. ۸۵/۴۲ درصد از افراد حداقل از یکی از روشهای طب مکمل در طی یکسال گذشته استفاده کرده بودند، که در این میان گیاهان دارویی (مانند آویشن و بابونه)، ویتامین ها و مواد معدنی (مانند ویتامین د و کلسیم) بیشترین استفاده را داشتند. بیشترین نحوه آشنایی افراد با طب مکمل از طریق خانواده و آشنایان و سپس رادیو و تلویزیون بود. بین جنسیت و محل تولد با میزان استفاده از طب مکمل رابطه معناداری مشاهده شد.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به فراوانی بالای استفاده از انواع روش های مختلف طب مکمل به ویژه گیاهان دارویی، آگاهی بخشی به افراد جهت استفاده صحیح و بهینه از این روش ها امری ضروری محسوب می شود.

واژگان کلیدی: طب مکمل، تیروئید، اختلالات تیروئیدی، طب سنتی ایران

Abstract

Evaluation of use of complementary and alternative medicine among patients with thyroid diseases at ۲۰۱۹

Introduction: Complementary and alternative medicine is commonly used in medicine and complements conventional medical treatments, due to the accountability and the provision of patients' unmet needs. Therefore, this study was conducted to evaluate the use of complementary and alternative medicine among patients with thyroid diseases at 2019.

Methods: This descriptive-analytic study was a cross-sectional study in 343 patients with thyroid disorders who were referred to endocrine disorders clinics of Shiraz. The self-reported questionnaire on the use of complementary-alternative medicine (traditional) was used to collect data. The questionnaire contains information including demographic data (age, sex, level of education, household income, number of family members and place of residence, disease duration, marital status, frequency of referral to general practitioner and specialist, other chronic diseases that the person is involved with), How to get acquainted with traditional medicine, different used traditional medicines, drugs used during the course of the disease, and assessing their effects on the patient, the traditional drugs used by the patient, and their views on their effect. Data were analyzed using SPSS software version 22 and descriptive statistics, chi-square and logistic regression.

Results: The mean age of the patients was 43.93 ± 14.027 years and most of them (87.2%) were female and the majority of them (62.7%) were the provincial capital. 85.42% of the people used at least one of the complementary therapies during the last year, mostly medicinal plants (such as thyme and chamomile), vitamins and minerals (such as vitamin D and calcium). The most common way of familiarizing people with complementary medicine was through family and relatives, then radio and television. There was a significant relationship between the use of complementary medicine and sex and birth place.

Conclusion: Considering the high prevalence of using

